

Interreg

EUROPEAN UNION

Danube Transnational Programme
WACOM

WACOM ПРОЈЕКТ

управљање ванредним стањима на водама

Импресум

Издавач: Међународна комисија за слив ријеке Саве, Загреб (HR), Кнеза Бранимира 29
Тел. +385 1 488 69 60, Е-mail: isrbc@savacommission.org

Уредник: Само Грошељ

Редакција: др. Примож Бановец (Универзитет у Љубљани),
Ксенија Ренко (Јупитер стратешко савјетовање д.о.о.)

Дизајн и штампа: Оптимум Дизајн д.о.о.

Брошура WACOM-а објављена је у оквиру пројекта Управљање ванредним ситуацијама у сливу ријеке Саве (WACOM). Пројекат је кофинансиран из фондова Европске уније (EDRF, IPA).

Брошура WACOM-а доступна је на интернет страници www.interreg-danube.eu/approved-projects/wacom

Фото: Бошко Тинтор

Фото: Владимир Ђинић

Управљајмо БОЉЕ катастрофама у области вода!

П регда се чини да је у нашим животима све под контролом, тај привидни мир се може промијенити у само једном трену. Обилне кише могу да претворе благи поток у бијесну бујицу, а мирну ријеку у разоран водоток. Индустије које користе и транспортују опасне супстанце могу да узрокују случајно загађење воде великих размјера. Такви несретни догађаји не погађају само локално окружење. Њихови учинци могу да угрозе и знатно веће подручје, а у многим случајевима чак пређу државне границе. Како би одговориле на те и сличне изазове, Босна и Херцеговина, Хрватска, Србија и Словенија потписале су Оквирни споразум о сливу ријеке Саве (ФАСРБ), с циљем одрживог управљања водама и спровођења мјера за спречавање и смањење негативних посљедица оваквих катастрофа. За даље спровођење Оквирног споразума потребно је активно укључити институције на различитим нивоима и секторима те развити алате и процедуре за побољшање управљања таквим догађајима.

Пројект WACOM, кофинансиран ЕУ средствима, добар је примјер прекограничног пројекта који унапређује сарадњу између институција и омогућује спровођење побољшаних поступака управљања и одговора на катастрофе и акциденте догађаје.

На бази постојећих информација развијени су алати и процедуре за побољшање размјене информација прије и током катастрофа у сливу ријеке Саве. Исти су тестирани током штабних вјежби у којима су учествовали представници с подручја управљања водама, цивилне заштите, полиције, спасилачке службе и други. На основу анализе вјежби и практичних радионица, предложена је стратегија за побољшање спровођења Оквирног споразума и повезаних протокола на транснационалном нивоу. Како би то подржао и с циљем побољшања управљања катастрофама које пријете људима и воденом екосистему ријеке Саве, пројект WACOM обезбједио је оквир за имплементацију развијених алата и протокола.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ о WACOM пројекту

ГЛАВНИ ЦИЉ

Смањење ризика за животну средину повезаних с акцидентним загађењима и поплавама.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Унапређене транснационалне процедуре за одговор у случају акцидентног загађења и поплава
Побољшана транснационална сарадња између агенција за цивилну заштиту, управљање водама и пловидбу
Ефикаснији заједнички одговор у случају изненадног загађења/поплаве у међународном сливу ријеке Саве

ГЛАВНИ РЕЗУЛТАТ

Смањен ризик изазван случајним загађењем и поплавама транснационалних димензија јачањем транснационалне и међусекторске сарадње

ВРЕМЕНСКА ЦРТА

јул 2020. –децембар 2022.

БУЏЕТ

1,570,581.00 ЕУР

ПРОЈЕКТНИ ПАРТНЕРИ

Словенија:

Универзитет у Љубљани (УЛ-Водећи партнер), Словенска агенција за воде (ДРСВ), Хидроелектране ријеке Доње Саве (ХЕСС)

Хрватска:

Хрватске воде (ХВ), Министарство мора, промета и инфраструктуре (ММПИ)

Босна и Херцеговина:

Удружење за управљање ризиком АЗУР, Републичка управа цивилне заштите Републике Српске (РУЦЗ)

Србија:

Институт Јарослав Черни (ИЈЧ)

Међународни:

Међународна комисија за слив ријеке Саве (ИСРБЦ)

СТРАТЕШКИ ПАРТНЕРИ ПРОЈЕКТА

Хрватска:

Хрватски хидрометеоролошки завод, Лучка управа Славонски Брод

Босна и Херцеговина:

Агенција за водно подручје ријеке Саве, Републички хидрометеоролошки завод Републике Српске, Јавна установа Воде Српске, Лука Брчко

Србија:

Јавно водопривредно предузеће Србијаводе, Републички хидрометеоролошки завод Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде - Републичка дирекција за воде

Међународни:

Међународна комисија за заштиту ријеке Дунав

Пројекат је кофинансиран из фондова Европске уније (ЕРДФ, ИПА)

Повезани путем

Др. Примож Бановец (УЛ)

Примарна сврха пројекта је да се развију алати који подржавају ефикасан и ефикасан транснационални одговор у случају ванредних догађаја, узимајући у обзир спљоженост институционалног оквира и процеса у различитим земљама.

Сузана Стражар (ДРСВ)

Пројектом WACOM могли бисмо побољшати процедуре и протоколе који треба да се спроводе у случају акцидентног загађења и поплава.

Др. Амброж Божичек (ХЕСС)

ХЕСС је снажно укључен у хитне догађаје на ријечи Сави. Неопходно је ојачати ефикасан заједнички одговор у хитним случајевима.

Томислав Новосел (ХВ)

WACOM несумњиво може да помогне побољшању и јачању сарадње између учесника у систему управљања непредвиђеним ситуацијама.

Др. Душка Кунштек (ММПИ)

Улога министарства у пројекту је усклађење националних прописа и процедура у међусекторским и међународним оквирима ради побољшања оперативног одговора у случају акцидентних ситуација.

Јована Рашета Бастић (ИСРБЦ)

Пројекат WACOM сматра се једним од значајних корака према даљем унапређењу прекограничне сарадње у имплементаци мјера заснованих на стратешком оквиру Савске комисије.

Харис Делић (АЗУР)

Пројекат ће значајно допринијети превенцији, заштити и управљању поплавама и загађењима развојем механизма, алата и вјежби.

Др. Роберт Микац (АЗУР)

Штабел вјежбе спроведен у оквиру пројекта WACOM представљају одличан алат за проверу процедура, планова, координације и комуникације различитих институција.

Милан Новитовић (РУЦЗ)

Битно је повећати регионалну повезаност која придоноси бржем и ефикаснијем одговору, комуникацији и разумијевању између различитих институција током поплава и акцидентних загађења.

WACOM

в

Фото: Ивица Брлић

Фото: Ивица Брлић

Територијалне потребе и ИЗАЗОВИ

Поплаве и загађења убрајају се у најчешће и најскупље катастрофе. Такве ситуације прате деструктивни догађаји који негативно утичу на људске животе, имовину и животну средину

Слив ријеке Саве је централни ријечни слив југоисточне Европе са укупном површином од око 97.700 км² који обухвата 12% подручја слива ријеке Дунав и представља његов најзначајнији подслив. Својом изузетном биолошком и пејзажном разноврсношћу слив Саве оплемењује карактеристике дунавског слива. С највећим комплексом алувијалних мочвара и великих низијских шумских комплекса, ријека Сава представља јединствен примјер ријеке с још увијек нетакнутим поплавним подручјима што значајно ублажава поплаве и подстиче биоразноврсност. Подручје слива простире се кроз шест држава: Словенију, Хрватску, Босну и Херцеговину, Србију, Црну Гору и Албанију. Укупна популација прво наведених пет прибрежних земаља је око 18 милиона, а половина становништва живи у сливу ријеке Саве. Албанија је изостављена из ове анализе јер њеној територији припада само незнатан дио слива.

Баш као и остатак свијета у модерно доба, слив ријеке Саве свједочи све бржим климатским промјенама које се

манифестују у све чешћим екстремним временским условима, а који за посљедицу имају поплаве. Истовремено, загађење представља велики еколошки ризик. Стога се поплаве и загађења сматрају најчешћим и најскупљим катастрофама, а такве ситуације посљедично прате деструктивни догађаји који негативно утичу на људске животе, имовину и животну средину. Данас се може рећи да старење инфраструктуре, све већи економски раст, а посебно све већи превоз опасних материја путевима, жељезницом и ријекама у великој мјери повећавају опасност од акцидентата који утичу на животну средину, воду и водени екосистем.

Посљедње катастрофалне поплаве које су се догодиле средином маја 2014. биле су узроковане обилним падавинама на великом подручју слива ријеке Саве. Тада је савски поплавни вал имао изненађујуће брз пораст за тако велику ријеку и трајао све до почетка јуна 2014. Поплаве су погодиле више од 2,5 милиона људи, а чак 79 особа је смртно страдало. Процијењена штета била је више од 3,8 милијарди евра.

Фото: Предраг Зец

У посљедњих неколико година догодила су се два велика случајна загађења која су утицала на воду и водени екосистем. Први је 2018. на ријеци Спречи у Босни и Херцеговини а други 2019. на ријеци Рижани у Словенији. Недавно истраживање ријеке Спрече показује да је биоразноврсност у стварној опасности због смањења броја риба и нестанка рибљих врста. Истовремено, акцидент на жељезничкој прузи Љубљана-Копер угрозила је ријеку Рижану која је извор питке воде за словеначко приморско крашко подручје.

Све недавне катастрофе везане уз поплаве и загађења истичу потребу за добром сарадњом институција на националном и прекограничном нивоу, те за ефикаснијим одговором и управљањем ситуацијама које се догађају. Од изузетне важности је укључење промишљених и проактивних политика које прате и планирају ризик од поплава и загађења. Прави изазов за управљање хитним ситуацијама у будућности је развој отпорних система, механизма и

рјешења која добро функционишу у неизвјесним и промјењивим условима.

Неки механизми за размјену информација током ванредних ситуација већ постоје на нивоу слива ријеке Саве. Савски географски информациони систем (СаваГИС), Савски хидролошки информациони систем (СаваХИС), Савски систем за прогнозирање поплава (Sava FFWS) на сливу ријеке Саве и Систем раног упозоравања на опасност од акцидената (АЕWS) на нивоу слива ријеке Дунав. Ови системи пружају основне податке и информације о ријечном сливу и поплавама, online податке о водастајима и испуштањима те прогнозе и поруке упозорења у случају прекограничног загађења. Упркос томе, током недавних случајних загађења и екстремних поплава доказано је да механизми одговора још увијек недостају. Транснационална и међусекторска интеракција између управа управљања водама и цивилне заштите такође је идентификована као област у којој би сарадњу требало значајно унапредити.

Фото: Бранислав Станковић

СВЕ НЕДАВНЕ КАТАСТРОФЕ ВЕЗАНЕ УЗ
ПОПЛАВЕ И ЗАГАЂЕЊА УКАЗУЈУ НА ПОТРЕБУ
ЗА ДОБРОМ САРАДЊОМ ИНСТИТУЦИЈА НА
НАЦИОНАЛНОМ И ПРЕКОГРАНИЧНОМ НИВОУ

ПРАВНИ ОКВИР

пројекта WACOM

Потписнице Оквирног споразума о сливу ријеке Саве требају да предузимају мјере за спречавање или ограничавање опасности те смањење и уклањање штетних посљедица поплава и инцидентата, а које укључују и супстанце опасне по воде

Препознајући изузетну важност прекограничне сарадње, потписнице Оквирног споразума о сливу ријеке Саве (FASRB) - Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина и Србија - предузимају мјере за спречавање или ограничавање опасности те смањење и уклањање штетних посљедица поплава и инцидентата, а које укључују и супстанце опасне по воде. Потписнице споразума су такође дужне да успоставе координисани или заједнички систем мјера, активности, упозорења и узбуњивања у случајевима ванредних утицаја на водни режим. На основу Оквирног споразума, потписнице су закључиле протоколе који, између осталог, обухватају заштиту од поплава и спречавање загађења вода узрокованог пловидбом.

Пројект WACOM подржава спровођење двају важећих протокола: Протокола о спречавању загађења вода узрокованог пловидбом и Протокола о заштити од поплава. Усклађење Протокола о ванредним ситуацијама планира се у скорој будућности.

У области цивилне заштите прекограничну сарадњу карактеришу три различита, али међусобно комплементарна механизма. Прво, свака држава појединачно има потписане билатералне споразуме о сарадњи са другим државама у

пружању помоћи у случају великих акцидентата и катастрофа. Други ниво сарадње је регионални механизам под називом Иницијатива за превенцију и приправност у катастрофама за Југоисточну Европу, уз помоћ кога земље потписнице размјењују искуства и најбоље праксе. Трећи оквир сарадње је механизам Европске Уније за цивилну заштиту који укључује све земље слива ријеке Саве.

Сви горе наведени документи представљају јак правни оквир за спровођење WACOM пројекта.

Фото: Јадранко Маркоч

Фото: Предраг Зеџ

МАПИРАЊЕ

институција и процедура

Све институције у земљама слива ријеке Саве, мапирани су и упознате са постојећим важећим процедурама за одговор у случају ванредних ситуација у области цивилне заштите, управљања водама, и ријечне пловидбе

Процес идентификације статуса од кључне је важности у спровођењу WACOM пројекта. Главни разлог је потреба дубље анализе стања свих процедура, активности и координације за надоградњу постојећих и довршавање оних који недостају.

Док је наведена имплементација спроведена на почетку пројекта, процес мапирања односи се на мапирање институција и поступака који се тичу координисаног планирања и давања одговора у случају специфичног догађаја. Све институције које су од стратешког, тактичког и оперативног значаја у земљама слива ријеке Саве, мапирани су и упознате са постојећим важећим процедурама за одговор у случају ванредних ситуација у области

цивилне заштите, управљања водама, и ријечне пловидбе.

Процес мапирања спроведен је на три различита нивоа. На првом нивоу је спроведено квалитативно десктоп истраживање јавно доступних веб страница свих релевантних институција. На другом је нивоу направљен попис свих релевантних институција и поступака за фазе приправности, одговора и ублажавања у случају акцидентног загађења, поплава и питања везаних уз цивилну заштиту. На трећем нивоу је успостављена база података. Крајњи резултат процеса мапирања био је опсежна база прикупљених и обрађених података која је имала изузетну важност у реализацији накнадних пројектних задатака везаних уз прикупљене и анализирани податке.

Развој WACOM

Фото: Ивица Брлић

АЛАТА

Одговор на ванредне догађаје у области вода изразито је хетероген и захтијева сарадњу различитих сектора и институција за управљање водама те приватних заинтересованих страна, корисника вода

Пројект WACOM бави се такође и специфичним изазовима побољшаних одговора у случају акцидената у области вода, као што су ванредно загађење и поплаве. Одговор на ванредне догађаје у области вода изразито је хетероген и захтијева сарадњу различитих сектора и нивоа управљања, од управљања водама, цивилне заштите, пловидбе, полиције, посебних јединица, различити нивои власти (национална/ентитеска, регионална, локална), те приватних заинтересованих страна, корисника вода итд.

Посебан изазов WACOM пројекта био је идентификација одговарајућег алата у мноштву међународних алата за

размјену информација и побољшану координацију. Притом је утврђено да су три од четири земље учеснице користиле поступке управљања акцидентима које је дефинисао Национални систем управљања несретним случајевима САД-а (NIMS) и његов засебни дио - Командни систем инцидентима (ICS). Контекст ICS IAP - " Incident Action Plan " - идентификован је као прикладан за дефинисање кључних прекограничних процеса за ванредне догађаје разматране у оквиру WACOM пројекта. Наравно, притом су била потребна одређена прилагођења. Развој алата система за извјештавање (WACOM Алат) био је усмјерен на омогућавање размјене информација о ICS 207 (Incident Organisation Chart), ICS 209 (Incident

РАЗВИЈЕНИ WACOM АЛАТИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ОСНОВУ ЗА ПОБОЉШАЊА И ДАЉИ РАЗВОЈ СИСТЕМА САВАГИС КАО ЗАЈЕДНИЧКЕ ПЛАТФОРМЕ САВСКЕ КОМИСИЈЕ

Status Summary) на одредишној веб страници подржаној ГИС системом.

WACOM Алат који разматра три кључне компоненте (свјесност о комплексности ситуације, комуникацију те моделирање и предвиђање), развијен је и тестиран током пет штабних вјежби. Три кључна елемента WACOM Алата су:

1. Алат за координацију транснационалних инцидената - омогућује ефикасну и успјешну комуникацију између заинтересованих страна (институција) укључених у одговор на поплаве односно случајна загађења. Алат садржи информације о организацији активираних штабова, а њихови извјештаји о активностима могу да послуже као референтни извор информација о активностима које се одвијају приликом интервенције. Размјена информација о активностима сваког појединог штаба омогућује побољшање општег одговора на акциденте и помаже цјелокупно управљање ванредним догађајима.

2. Алат за транснационално моделовање - омогућује моделирање (прогнозирање) несретног догађаја (поплаве/ случајног загађења) на бази података о протоку ријеке у стварном времену. Модул за прогнозу поплава био је у функцији и прије WACOM пројекта (Сава FFWS). Заједно са модулом развијеним у оквиру WACOM-а, који подржава моделирање ширења (пропагације) акцидентног загађења, оба ванредна догађаја су узета у обзир.

3. Алат за подизање свести на транснационалном нивоу о датој ситуацији удружује динамички посредоване информације о развоју инцидента, које транснационалном партнерству обезбјеђују заједнички статус о инциденту који је у току, што је

основа за примјену националних мјера за ванредне ситуације, а исто тако и мјера усклађених на транснационалном нивоу. Овај WACOM алат користи се као алат за управљање, а дневни извјештаји израђују се на крају сваког оперативног периода за сваки штаб засебно (образац ICS 201 и 209).

Развијени WACOM алати представљају основу за побољшања и даљи развој система СаваГИС као заједничке платформе Савске комисије, која омогућује размјену и ширење информација и знања о управљању пловидбом те активностима спречавања и на превенцији и контроли акцидентата у сливу ријеке Саве.

Сврха надоградње система СаваГИС била је развијање модула за

пловидбу (NAV) те модула за превенцију и контролу акцидентата (APC) као саставних дијелова платформе:

- APC модул обједињује функционалности управљања информацијама о опасности од загађења, о несрећама, о мјерама за ублажавање посљедица загађења те о информацијама у контексту управљања ванредним ситуацијама и системима командовања инцидентима;
- NAV модул обједињује функционалности управљања информацијама те визуелизације електронских навигационих карата и информација из албума мостова на ријечи Сави и њеним пловним притокама.

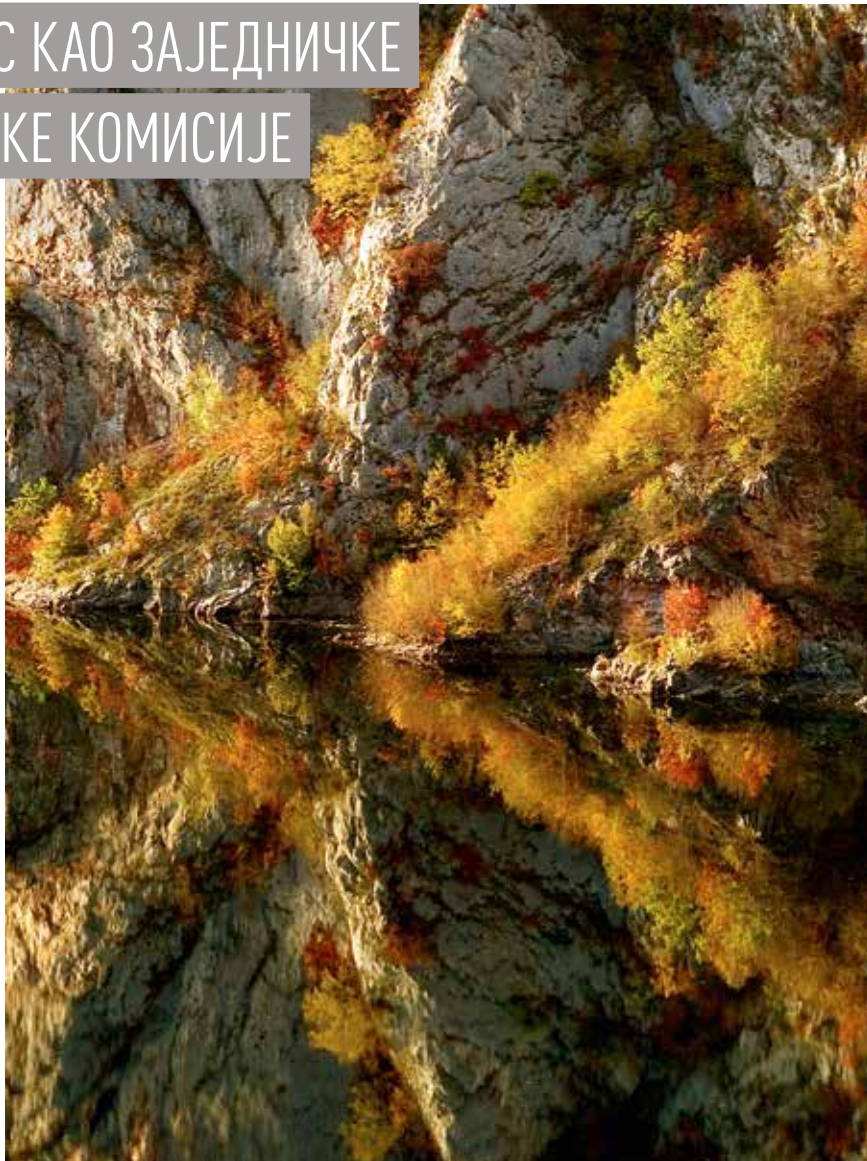

Фото: Мирослав Јеремит

Штабне ВЈЕЖБЕ

Свака WACOM вјежба организована је као практична међународна штабна вјежба и руковођени догађај који садржи елементе интерактивне расправе између наратора и учесника из различитих земаља и надлежних институција

Извођење штабних вјежби у различитим земљама слива ријеке Саве омогућило је међународно партнерство у пројекту WACOM. Важни циљеви WACOM пројекта били су размјена нових идеја и протокола развијених у складу с новим WACOM алатима, те тестирање ефикасности нових алата. С обзиром на то, пројектни партнери развили су и одржали пет штабних вјежби (ТТХ) које су уједно биле практични тренинг за све заинтересоване стране.

Штабна вјежба је специфично организовани догађај који може да се изведе на неколико нивоа, од уводних семинара до сложених теренских вјежби. Свака WACOM вјежба организована је као практична међународна штабна вјежба и руковођени догађај који садржи елементе интерактивне расправе између наратора и учесника из различитих земаља и институција надлежних за рјешавање ванредног догађаја. Спроведене штабне вјежбе одвијале су се према специфичном сценарију случаја непогоде. У три случаја симулирало се случајно загађење, а у два случаја велика поплава узрокована излијевањем у сливу ријеке Саве.

Прве припреме за спровођење штабних вјежби почеле су почетком 2021. када су пројектни партнери дефинисали заједничке циљеве и најприкладнији начин спровођења вјежбе. Након тога приступило се припреми документације за извођење и кључних докумената као што су

сценарији догађаја, планови за непредвиђене ситуације те извјештаји о захтјевима штабних вјежби. Сви документи су израђени у складу са циљевима и препорученом методологијом пројекта.

Сценарио штабне вјежбе описује случајеве непогода, загађење нафтом ријеке Саве изазвано испадањем из шина теретног воза у Зиданом Мосту, превртање и излијевање нафте из цистерне у Славонском Броду, несређу на бензинској станици у Зворнику, те поплаве на ријечи Сави, Уни и Босни у првом, те на Дрини у другом сценарију. Планови за ванредне ситуације описују активности одговора на поједине догађаје те комбинују постојеће планове и добро уходане процедуре за координацију и активацију заинтересованих страна. Истовремено, они дају упуте о кориштењу нових WACOM алата у координацији са другим заинтересованим странама приликом катастрофалних догађаја и несређа. Извјештај о захтјевима штабних вјежби и извјештај о њиховом провођењу садржи детаље као што су мјесто догађаја, дневни ред, предузети кораци и садржај штабне вјежбе, те MSEL временске линије (Master Scenario Event List). Тако припремљени документ садржи све потребне детаље и распоред одговора појединачних учесника сваке штабне вјежбе.

У првој штабној вјежби искакања воза и загађења ријеке Саве, изведеној у Брежицама у Словенији, учествовале су најважније заинтересоване стране и представници одговорних институција

Фото: Јосип Ушај

ПЛАНОВИ ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ ОПИСУЈУ АКТИВНОСТИ ОДГОВОРА НА ПОЈЕДИНЕ ДОГАЂАЈЕ ТЕ КОМБИНУЈУ ПОСТОЈЕЋЕ ПЛАНОВЕ И ДОБРО УХОДАНЕ ПРОЦЕДУРЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ И АКТИВАЦИЈУ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

и организација из Словеније и Хрватске. Током симулираног хитног случаја, у овој стожерној вјежби први пут су кориштени WACOM алати. Сценарио масовног загађења ријеке Саве због цурења нафте из теретног воза у тешким временским условима омогућио је активно укључивање свих заинтересованих страна и специфичан одговор појединих институција, оперативних снага и штабова. Учесници су тестирали WACOM алате који омогућују примјену нових протокола за побољшање транснационалне координације надлежних институција и њихових поступања приликом катастрофе, те

за подизање свијести о озбиљности ситуације и важности пружања помоћи у сузбијању ширења загађења.

Након штабне вјежбе у Брежицама услједиле су двије штабне вјежбе у Славонском Броду и двије у Брчком. Свака штабна вјежба демострирала је једно акцидентно загађење и једну поплаву. Штабну вјежбу у Славонском Броду изводиле су заинтересоване стране и штабови из Хрватске и Босне и Херцеговине, а штабну вјежбу у Брчком заинтересоване стране и штабови из Босне и Херцеговине и Србије. Спровођење свих штабних вјежби заснивало се на заједничкој методологији и интерактивној

развијеној одговору на сценарио акцидентног догађаја. Важан задатак био је дефинисање и објашњење улоге сваке поједине институције која је учествовала у штабној вјежби и притом користила нове WACOM алате.

Све штабне вјежбе успјешно су оствариле пројектне циљеве. Анализа је показала да је извођење штабних вјежби изврстан примјер добре праксе побољшања припремљености и дизања свијести о важности благовременог одговора свих надлежних институција, те провјере и примјене нових протокола и алата за управљање катастрофама.

Развој СТРАТЕГИЈА за спремност и хитан одговор

Главни циљ стратегије је стварање услова за побољшане и усклађене институционалне механизме који ће посљедишно смањити ризик за животну средину и ризик за јавно здравље у земљама слива ријеке Саве у случају несрећа повезаних с водама

У посљедњој фази WACOM пројекта развијен је приједлог Стратегије за спровођење координисаног планирања приправности и одговора у кризним ситуацијама. То је важна веза у остваривању циљева пројекта као што су смањење ризика за животну средину повезаних са ванредним загађењем и поплавама, те унапређење капацитета за активирање протокола за савладавање несрећа у сливу ријеке Саве.

Развијена стратегија, усуглашена од стране свих пројектних партнера, ће омогућити ширу употребу и имплементацију резултата пројекта. Главни циљ стратегије је стварање услова за побољшане и усклађене институционалне механизме који ће

посљедишно смањити ризик за животну средину и ризик за јавно здравље у земљама слива ријеке Саве у случају несрећа повезаних са водама. Стратегија обједињава све постојеће билатералне протоколе из области цивилне заштите, билатералне протоколе из области управљања водама, те Механизам цивилне заштите у ЕУ и друге мултилатералне споразуме.

Стратегија је развијена по вертикалном начелу и на бази искуства и рада свих учесника WACOM пројекта, те обједињује све аспекте управљања водама, цивилне заштите и пловидбе. Окосницу чини готово стотину примјера добре праксе важних за ефикаснији одговор у случајевима ванредног загађења и поплава. Ове су добре праксе утврђене током развоја

пројекта, а посебно током интерактивних образовних активности као што су националне и регионалне WACOM радионице, те штабне вјежбе реализоване у блиској сарадњи са заинтересованим странама свих циљних група. На основу тога, израђен је и опсежан каталог мјера за бољу припремљености и прекогранично усклађивање и повезивање, а који је уједно и основ ове стратегије.

Мјере из каталога груписане су у 13 области: образовање, управљање, кадрови, информационо-комуникационе технологије, управљање информацијама, инфраструктура, знање, логистика, организација, планирање, финансије и др. У свакој земљи учесници пројекта оцијењен је и изгласан статус спровођења и приоритет сваке поједине мјере. Тако су дефинисани и важност спровођења мјера за сваку појединачну земљу те заједнички транснационални приоритети. У WACOM Декларацији о поплавама и случајном загађењу (FAP) дефинисана су и темељна начела поступања према којима би стратегија и спровођење требали да:

- буду уско повезани са постојећим националним законодавством, законодавством ЕУ те билатералним и мултилатералним споразумима;
- признају важност припремне фазе у циклусу савладавања ризика од несрећа те већ од самог почетка буду засновани на ефикасној прекограничној сарадњи;
- теже ка подизању свијести о сложености ситуација, континуирано побољшавају

размјену информација током фазе одговора, поспјешујући тако заједничко разумијевање тренутне кризне ситуације;

- се залагају за бољу комуникацију и сарадњу између различитих институција које требају да буду дио механизма за приправност, давање одговора, отклањања посљедица и надзор несрећа;
- раде на побољшаној размјени информација, моделирању и прогнозирању, при чему је потребно препознати централно мјесто постојећих система САВА ГИС, САВА ХИС и САВА ФФВС, те да наставе да одржавају и развијају ICT алате на мултилатералном и националном нивоу;
- подрже провођење пројекта SAVA STEER - Стратегије за хитни одговор приликом непогода у сливу ријеке Саве и њених смјерница за имплементацију, при чему је потребно проводити широк распон мјера како би се осигурало ефикасно и успјешно смањење ризика од несрећа због случајног загађења и поплава.

Ради што ефикаснијег одговора развијене су двије стратегије: Стратегија за сарадњу и повезивање приликом одговора на поплаве те Стратегија за сарадњу и повезивање приликом одговора на ванредна загађења. Обе стратегије утврђују главне разлоге за примјену предложених алата, а посебно поступака повезаних са усклађивањем, моделирањем и подизањем свијести о комплексности насталих ситуација.

Фото: Предраг Зец

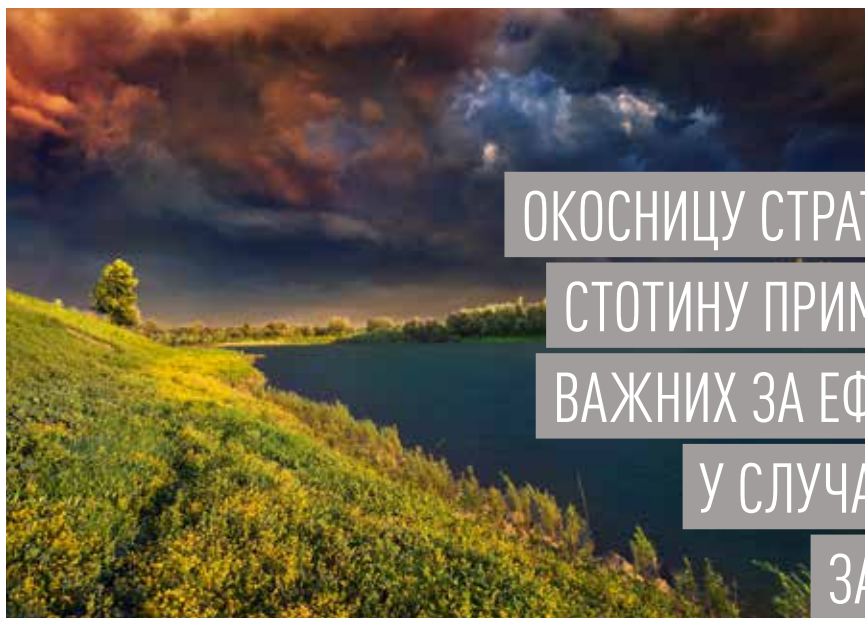

Фото: Ивица Брлић

ОКОСНИЦУ СТРАТЕГИЈЕ ЧИНИ ГОТОВО
СТОТИНУ ПРИМЈЕРА ДОБРЕ ПРАКСЕ
ВАЖНИХ ЗА ЕФИКАСНИЈИ ОДГОВОР
У СЛУЧАЈЕВИМА ВАНРЕДНОГ
ЗАГАЂЕЊА И ПОПЛАВА